

Петро САБАТ

ІСТОРІЯ ТА БОГОСЛОВ'Я АКТУ ВИЗНАННЯ ВІРИ І ПРИСЯГИ В ЧИНІ РУКОПОЛОЖЕННЯ ПРЕСВІТЕРА УГКЦ

Вступ

На Берестейському соборі у 1596 р. єпископат Київської митрополії на чолі з митрополитом прийняв унію із римською Церквою. Акти Берестейської унії прямо говорять про непорушність східного обряду¹. Цю непорушність ствердив папа Климент VIII у Апостольській конституції «Великий і достойний хвали Господь» (*Magnus Dominus et laudabilis nimis*), виданій 23 грудня 1595 р.² та в Апостольському листі «Годиться Римському Архиєреєві» (*Decet Romanum Pontificem*), виданому 23 лютого 1596 р.³, заявивши, що східні Церкви мають повне право дотримуватись власних традицій. Через несприйняття Берестейської унії частиною єпископату і духовенства єдиний організм Київської Церкви розділювався на дві частини: унійну (з'єдинену з Римським апостольським престолом) та православну (нез'єдинену).

Зіткнення унії з православ'ям під час її укладення та відразу після Берестя певним чином вплинув на внутрішню еволюцію обох київських Церков – унійну та православну. Контroversійність унійного

---

¹ *Documenta Unionis Berestensis eiusque Auctorum (1590-1600)*, вид. А. G. Welykuj. Romae 1970, с. 61-75.

² Б. Гудзяк. Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії. Львів 2000, с. 337-345.

³ Б. Гудзяк. Криза і реформа, с. 345-347.

акту стимулювала розвиток церковно-релігійного і культурного життя, причому обидві київські Церкви пильно слідкували за змінами одна одної⁴. Водночас кожна почала йти та розвиватися власним шляхом.

На початку розколу духовне та пасторальне життя київських Церков (унійної та православної) нічим не відрізнялось між собою (наприклад, у богослужіннях вони користувалися літургійними книгами, виданими в друкарнях одна одної⁵), але через певний час унійна Церква потрапила під великий вплив західної богословської думки. Цей вплив відбився практично на всіх сферах її життя: в богослов'ї, в літургійній та духовно-пасторальній практиці⁶.

Вже в другій половині XVII ст. обидві частини колись єдиної Церкви почали різнитися своїм внутрішнім порядком, іноді це яскраво відображалось в літургійних практиках. Проте в цей період як в унійній, так і в православної частині Київської Церкви виник єдиний у своїй суті та за літургійною формою здійснення юрисдикційно-канонічний додаток до чину рукоположення пресвітера (таїнства священства) – акт визнання віри та присяга пресвітера⁷, який підкреслював його конфесійну приналежність.

Цей додаток ніколи не існував у чині рукоположення пресвітера у Грецькій Православній Церкві⁸, а також у київських церквах

⁴ Берестейська унія та внутрішнє життя Церкви в XVII столітті: матеріали Четвертих «Берестейських читань» Львів, Луцьк, Київ, 2-6 жовтня 1995 р. / ред. Б. Гудзяк, співред. О. Турій. Львів 1997, с. 68-69.

⁵ А. Хойнацький. Западнорусская церковная унія въ ея богослуженіи и обрядах. Київ 1871, с. 2.

⁶ Берестейська унія та внутрішнє життя Церкви в XVII столітті, с. 1-147.

⁷ А. Неселовський. Чины хиротесій и хиротоній. Каменець-Подольськ 1906, с. 207-208.

⁸ *L'Eucologio Barberini* gr. 336 (VIII sec.) / ред. S. Parenti, E. Velkovska, 2 вид., перекладує із додатком італійського перекладу. Roma 2000, с. 167-168; M. Arranz. *L'Eucologio Constantinopolitano agli inizi del secolo XI. Hagismatarion & Archieraticon con l'aggiunta del Liturgicon*. Roma 1996, с. 147-152; J. Goar. *Euchologion sive Rituale Graecorum, complectens ritus ed ordines divinae liturgiae, officiorum, sacramentorum, consecrationum, benedictionum, funerum, orationum...* juxta usum orientalis ecclesiae, вид. 2. Venezia 1730 (Graz), с. 242-245; А. Дмитриевский. *Описание литургических рукописей, хранящихся в библиотеках Православного Востока*, т. II: Евхологион. Киев 1901.

візантійсько-слов'янського обряду⁹, не було його і в римо-католицькій Церкві¹⁰. Виникнувши в кінці XVII ст. в обох Церквах київської традиції (унійній та православної) не як літургійно-богословський, але радше як юрисдикційно-конфесійний елемент, він зберігся до сьогодні лише в Київській Унійній Церкві (УГКЦ)¹¹. Варто зазначити, що даного додатка в чині рукоположення пресвітера не існує і сьогодні в Грецькій Православній Церкві, в УПЦ МП¹², УПЦ КП (та УАПЦ)¹³, як теж і в римо-католицькій Церкві¹⁴.

Даною публікацією пропонується коротко подати розуміння акту визнання віри і присяги у чині рукоположення пресвітера УГКЦ в ході історії, представити історію походження цього додатку, а також подати пропозиції щодо використання його при виданні нового Архиєратикону для УГКЦ.

1. Розуміння акту визнання віри і присяги в чині рукоположення пресвітера УГКЦ упродовж історії

Кодекс Канонів Східних Церков (ККСЦ) не має окремого титулу, який трактував би акт визнання віри, як це є в кан. 883 Кодексу Канонічного Права Західної Церкви (ККП ЗЦ) 1983 р.

Важливо підкреслити, що на початку при формуванні ККСЦ існував окремий канон про акт визнання віри, запозичений з

⁹ *Рукопись* (РНБ. Соф. 1056), XIV ст., арк. 8-10; *Euchologium Slavonicum* (Требник Київський XV – поч. XVI ст.). Апостольська Ватиканська Бібліотека. Фонд Борджіо-Ілліріко № 15, арк. 197-200.

¹⁰ *De ordinatione presbyteri* // Pontificalis Romani, част. I = <www.traditio.com/office/presbyte.htm> (веб-сторінка *Traditio - The Traditional Roman Catholic Network* – перегл. 1 травня 2012).

¹¹ *Архиєратикон або Святительський Служебник*. Видав Синод УКЦ 1988, с. 189-190.

¹² *Чинovníкъ Архиєрейскаго священнослужения*. Москва 1982, с. 214-218.

¹³ *Чинovníк архиєрейського священнослужіння*. Київ 2005, с. 261-267.

¹⁴ *De ordinatione presbyteri* // Pontificalis Romani, част. I.

ККП ЗЦ 1917 р., але в процесі роботи його було розформовано і частинами внесено у різні канони ККСЦ¹⁵.

Під актом визнання віри в УГКЦ завжди розуміли проголошення вголос нікейсько-царгородського Символу віри, що є: 1) початковою літургійною дією катехуменів (або хресних батьків, які виступають від імені катехуменів-дітей) перед прийняттям хрещення¹⁶; 2) актом віровизнання Церкви на Божественній Літургії св. Івана Золотоустого, св. Василя Великого¹⁷; 3) актом віровизнання номінанта у чині архиєрейського рукоположення¹⁸; 4) актом віровизнання учасників соборів, здійснюваним перед початком самих соборів¹⁹.

Під актом визнання віри з присягою УГКЦ завжди розуміли проголошення вголос нікейсько-царгородського Символу віри і згоду з рішеннями вселенських соборів (I Нікейського, I Царгородського, I Ефеського, Халкидонського, II Царгородського, III Царгородського, II Нікейського, IV Царгородського, Флорентійського, Тридентського, а також, пізніше I і II Ватиканського) із обітницею послуху Римському архиєреєві (а також, у пізніших часах, Блаженнішому архиєпископові та єпископові, з присягою на Євангелії).

Акт визнання віри з присягою був складений і проголошений вголос єпископами Іпатієм Потієм і Кирилом Терлецьким в Римі в 1595 р.²⁰ і приписаний папою Урбаном VIII (1623-1644) вірним східних обрядів; пізніше увійшов як додаток у чин рукоположення пресвітера УГКЦ і чин прийняття до УГКЦ відступників від віри, звичайно у скорочених редакціях, а також і в інші чини²¹.

¹⁵ М. Димид. *Учительське служіння Церкви та Святі Таїнства: Канонічне право III*. Львів 2008, с. 28.

¹⁶ *Требник*. Львів 2001, с. 30-31.

¹⁷ *Літургіконъ сієсть Служебникъ*. Римъ 1942, с. 242, 353.

¹⁸ *Архиєратикон або Святительський Служебник*, с. 198.

¹⁹ *Див. Протоколи засідань львівських архиєпархіальних соборів 1940-1944 рр.* Львів 2000, с. 71, 258, 334.

²⁰ Гудзяк Б. *Криза і реформа*, с. 340-341.

²¹ *Див. Требник (в двох частинах)*. Львів 1925-1926, с. 529-534.

Протягом усієї історії міжцерковних відносин патріархи, що обиралися на вакантний престіл, як вираження факту єрархічного сопричастя посилали письмовий акт визнання віри співбратам-єрархам інших патріарших престолів. Прийняття ними цього акту визнання віри було знаком визнання нового патріарха як канонічно вибраного і як особи, гідної цього великого служіння²².

В сьогоdnішній час східні Церкви, що є в сопричасті з римською Церквою, можуть виробляти форму акту визнання віри і присяги відповідно до власної помісної традиції. Не існує жодного стандарту для визначення формули, яка була би єдиною для всіх східних Церков, що перебувають у сопричасті з римською Церквою, оскільки кожна Церква свого права, в зоруючись на загальні принципи формування такого акту, має виробити власну, адаптовану до її партикулярного права канонічно-юрисдикційну формулу. При цьому потрібно пам'ятати, що, згідно з ККСЦ (кан. 656-657), даний акт визнання віри і присяги перш ніж бути затвердженим компетентною владою окремої помісної Церкви і увійти до літургійних текстів східних Церков, потребує попередньої перевірки Римським апостольським престолом.

Слід виразно зазначити, що єдиним та базовим спільним елементом кожного визнання віри і присяги завжди була формула нікейсько-константинопольського Символу віри²³. Існуючі формули визнання віри і присяги у східних Церквах були тісно поєднані з правдами віри та обітницями послуху єрархії Церкви.

2. Походження акту визнання віри і присяги в чині рукоположення пресвітера УГКЦ

У XVII ст. до чину рукоположення пресвітера УГКЦ було включено акт визнання віри і присягу в скороченій редакції, на відміну

²² М. Димид. *Учительське служіння Церкви та Святі Тайнства*, с. 28-29.

²³ Там само, с. 28-29.

від редакції, приписаної папою Урбаном VIII для вірних східних обрядів. Даний додаток видавався в чині рукоположення пресвітера УГКЦ як перед, так і після Львівського синоду 1891 р., але всі архиератикони чи святительські служебники були в той час видані з приватної ініціативи різних видавців. Вони, хоч і мали апробату єпископів чи навіть митрополитів, все ж таки не були офіційними, загально зобов'язуючими виданнями для УГКЦ²⁴. Єпископи УГКЦ користувалися найпоширенішим у той час «Служебником святительським» 1886²⁵ р., де в чині рукоположення пресвітера було подане наступне визнання віри і присяга:

Азъ Имѣкъ: Вѣрѹю и исповѣдѹю, вѣщѹю и присагаю Гдѣ Бгѣ моему, въ Трѣци стѣи единому, сирѣчь: Вѣрѹю въ единого Бга: и проч: до конца, посемъ:

Таже вѣрѹю седмъ Таинъ токмо швѣтатисѹ въ церквѣ Бжїей: Крещенїе, Мѹропомазанїе, Евхарїстїю, Покаянїе, Елеопомазанїе, Шващенство и Шпржество. Вѣрѹю прочее въ стѣи Таинѣ Евхарїстїи стѣишиѹ хлѣвъ въ. Тѣло, а вїно въ Кровь Гдѣ нашего Іиса Хрѣта предлагатисѹ. Вѣрѹю єдиню выти токмо стѣю, апостолскю, кадолїческю церкву, и присагаю послушанїе стѣишемѹ вселенскому Папѣ римскому Имѣкъ:, и преосщєнному Архїєппѹ Имѣкъ: или вѣолювивому Еппѹ Имѣкъ:, и наслѣдникомъ ихъ. Прочее же вѣрѹю сїѹ всѹ, таже вѣрвати повелѣваетъ стѣѹ кадолїческаѹ римскаѹ црковѣ. Присагаю имѣнїи црковныхъ не растачати, ни заставлати, ни продавати, ниже братствѹ црковному выдавати на такю нивѣдъ потребѹ къ проданїю или къ заставленїю. Присагаю ѿ цркве и парохїи, таже мнѣ опредѣлена вѣдетъ, до скончанїѹ вѣка моего не ѿстѹпати, но єи самой прилежати опаснѹ, ни въ инѹю парохїю, ниже дїєцезїю переноситисѹ, кромѣ вѣгословенїѹ на се пастырскагѹ. Здѣ полагаєтъ рѣкѹ деснѹ поставляємыи на стѣомѹ Евлїї: На всѣхъ сихъ, тако справедливѹ присагаю, такъ ми помози Гдѣ Бжѣ, въ Троици стѣи единыи, и сїє стѣе Евлїє.

²⁴ М. Соловій. *Божественна Літургія*. Львів 1999, с. 103.

²⁵ Над його опрацюванням працював о. А. Бачинський.

²⁶ *Служебникъ Святителскїй*. Львовъ 1886, с. 50-51.

Римське видання «Архиератикону, або Святительського службника» 1973 р. для УГКЦ стало першим офіційним і потвердженим Римським апостольським престолом виданням із виключенням інших, до того часу уживаних видань; і воно теж містить у чині рукоположення пресвітера визнання віри і присягу в редакції, яка є майже ідентична редакції «Службника святительського», виданого у Львові 1886 р.

3. Пропозиції щодо акту визнання віри і присяги в чині рукоположення пресвітера УГКЦ

Виходячи із вищесказаного про акт визнання віри і присяги, що міститься в чині рукоположення пресвітера УГКЦ, якого немає сьогодні в інших Церквах київської традиції візантійсько-слов'янського обряду, що діють на території України, пропоную на розгляд два можливих варіанти внесення змін до нового архиеритикону для УГКЦ:

Варіант I. Взявши до уваги Декрет про Східні Католицькі Церкви II Ватиканського Собору²⁷, Інструкцію застосувань літургійних приписів Кодексу Канонів Східних Церков²⁸ і думку папи Івана Павла II²⁹ та в дусі екуменічного діалогу з усіма

²⁷ У разі, якщо східні Церкви відступили від своїх традицій через обставини часу чи осіб, вони повинні повернутися до традицій своїх предків – див. II Ватиканський Собор. Декрет про Східні Католицькі Церкви, 6.

²⁸ «У кожній спробі літургійного оновлення потрібно брати до уваги досвід православних братів, знаючи його, поважаючи і якомога менше відступаючи від нього, щоб не збільшувати вже існуючого відокремлення, а радше потрібно нарощувати зусилля, для можливих адаптацій, які б назрівали і які треба опрацьовувати спільно. Таким чином буде виявлятися вже існуюча єдність у щоденному прийнятті тієї самої духовної поживи, що походить з однієї і тієї спільної спадщини» – Інструкція застосування літургійних приписів Кодексу Канонів Східних Церков. Львів 1998, с. 23 (гл. III § 21).

²⁹ «Східні Церкви мають мати відвагу знову віднайти автентичні традиції власної тотожності, відновлюючи, де потрібно, первинну чистоту» (Іван Павло II. Проповідь під час Святої Літургії у Вірменському обряді 21 листопада 1987 // *L'Osservatore Romano*, 23-24 листопада 1987, с. 6.

Церквами київської традиції³⁰, які не мають такого акту визнання віри і присяги у чині рукоположення пресвітера, виставити дане визнання віри і присягу поза чин рукоположення і зробити його суто юридичним актом перед чином рукоположення пресвітера, як це практикують всі нез'єдинені Церкви київської традиції (Текст такого акту визнання віри і присяги див. у варіанті II – в редакції А або Б).

Варіант II. З уваги на власний органічний розвиток чину рукоположення в УГКЦ залишити акт визнання віри і присягу в чині рукоположення у скороченій формі (на відміну від існуючого тексту видання 1988 р.), в одній із пропонованих мною двох редакцій: А або Б.

Існуючий текст (Архидіакон або Святительський Службник, вид. Синод УКЦ 1988, с. 189-190 ³¹)	Пропонована редакція:	
	А	Б
1 ³² . Я, ім'я, вірю і визнаю, обіцяю і присягаю Господеві Богові моєму, в Тройці святій єдиному, а саме:	Я, ім'я ³³ ,	

³⁰ «Потрібно уникати будь-яких непотрібних відмінностей між літургійними книгами Східних Католицьких Церков і Православних Церков. Радше, треба заохочувати до використання, в міру можливого, спільних видань» (*Інструкція застосування літургійних приписів*, с. 29-30 (гл. IV, § 29)).

³¹ Цей текст є перекладом з церковнослов'янської мови римського видання «Архидіакон или Службника Святительского» 1973 р.

³² Нумерація із поділом тексту на частини моя – П. С.

³³ Вступ спрощено.

<p>2. Вірую в єдиного Бога: і все інше до кінця, потім:</p>	<p>вірую в єдиного Бога Отця, вседержителя, творця неба і землі, і всього видимого і невидимого. І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, єдинородного, від Отця народженого перед усіма віками. Світло від світла, Бога істинного від Бога істинного, родженого, несотвореного, єдиносущного з Отцем, що через Нього все сталося. Він задля нас людей і нашого ради спасіння зійшов із небес, і воплотився з Духа Святого і Марії Діви, і став чоловіком. І був розп'ятий за нас за Понтія Пилата, і страждав, і був похований. І воскрес у третій день, згідно з Писанням. І вознісся на небо, і сидить праворуч Отця. І вдруге прийде зі славою судити живих і мертвих, а Його царству не буде кінця. І в Духа Святого, Господа животворного, що від Отця ісходить, що з Отцем і Сином рівнопоклоняємий і рівнославимий, що говорив через пророків. В єдину, святу, соборну й апостольську Церкву. Ісповідаю одне хрещення на відпущення гріхів. Очікую воскресіння мертвих і життя майбутнього віку. Амінь³⁴.</p>
<p>3. Також вірую, що тільки сім Таїн знаходяться в Церкві Божій: Хрищення, Миропомазання, Євхаристія, Покаяння, Оливопомазання, Священство і Подружжя.</p>	<p>Також вірую, що в Церкві Божій є тільки сім святих таїнств: Хрещення, Миропомазання, Євхаристія, Покаяння, Єлеопомазання, Священство і Подружжя³⁵.</p>

³⁴ Символ віри подано без філіокве.

³⁵ У формулюванні віри в сім таїнств замінюється термін «тайни» на «таїнства», згідно з ужитком у більшості документів УГКЦ, а також Катехизму Католицької Церкви та Катехизму УГКЦ і що також відповідає українській православній практиці.

4. Також вірую, що в св. Тайні Євхаристії хліб у Тіло, а вино в Кров Господа нашого Ісуса Христа перемінюється.	Також вірую, що в тайнстві Євхаристії хліб у Тіло, а вино в Кров Господа нашого Ісуса Христа перемінюється ³⁶ .	
5. Вірую, що єдиною є тільки свята, апостольська і католицька Церква.	Крім того вірую в усе те, в що вірувати наказує єдина свята, соборна і апостольська Церква ³⁷ .	
6. Присягаю послух святішому вселенському Архиєреєві ім'я, Папі Римському, і блаженнішому	Присягаю зберігати послух боголюбивому Єпископові нашому Кир ім'я, і його наступникам ³⁸ .	Присягаю зберігати послух боголюбивому Єпископові нашому Кир ім'я, блаженнішому Верховному

³⁶ Формулювання віри в євхаристійну переміну хліба й вина в Тіло й Кров Христові не змінено, хоча важко спостерігти нагальну необхідність підкреслювання саме цієї доктрини, оскільки на Сході сумнівів чи заперечування правдивості євхаристійного Тіла й Крові не було. Навпаки, форма, в якій текст (1988 р.) висловлює цю доктрину, створює враження, що найважливіше у тайнстві Євхаристії є переміна хліба й вина, замість підкреслювати, що ціль переміни Дарів є переміна тих, хто причащається цими Дарами.

³⁷ Формулювання віри в правдивість Церкви (5-а і 6-а частини) існуючого тексту «Архиєратикону» (1988 р.) поєднано в одне. Опущено уточнення про «римську» Церкву, тому що:

- 1) нормою віри є віра цілої Церкви, а не одної помісної Церкви;
- 2) віра висловлюється звичайно через навчання кожного єпископа, а особливо через синодальне й патріарше учительство помісної Церкви;
- 3) особливі або виняткові віровчення від папи або від конгрегацій, які промовляють від його імені, мають за ціль висловлювати не віру римської Церкви як помісної, а всієї Церкви.

³⁸ Опущено згадку про всю єрархію, крім правлячого єпископа, на зразок стародавнього літургійного звичаю (який існував до XVII ст.) поминати тільки свого єпископа.

<p>верховному Архiepіcкoпy і Митрополитові нашoмy Кир ім'я, і прe-освященнішoмy Архiepіcкoпy і Митрополитові нашoмy Кир ім'я, (або: боголюбивoмy Єпискoпy нашoмy Кир ім'я), і їх на-ступникам. Крім того вірую в усе те, в що вірувати наказує свята, католицька, римська Церква.</p>		<p>Архiepіcкoпy нашoмy (або Патріархoві) Кир ім'я, й Святішoмy Вселенськoмy Архiepіcкoпy Папі Римськoмy ім'я, і їх наступникам³⁹.</p>
<p>7. Присягаю не марнувати церковних дібр, ані не заставляти, ані не продавати, ані церковному братству не видавати їх на яку-небудь потребу. Присягаю, що церкви і парохії, що її мені призначать, до кінця життя мого</p>		<p>Присягаю, що церкви і парохії, що їх мені призначать, до кінця життя мого не залишу, але тільки про них старанно дбатиму, ані не буду переходити на інші парохії чи до інших епархій без пастирського на це благословення. Присягаю не марнувати церковних дібр, ані не віддавати їх у заставу, ані не продавати, ані церковному братству не видавати їх на яку-небудь потребу⁴⁰.</p>

³⁹ Виправляється порядок послуху згідно з конкретним церковним підпорядкуванням пресвітера: найперше своєму єпископові, в ширшому значенні - патріархові, а відтак - папі.

⁴⁰ Присягу не марнувати церковне майно й самовільно не полишати парохії залишено без змін, тільки змінено порядок, щоб перше згадати загальну обставину (залишатись на парохії й дбати про неї), а тоді - детальну (не марнувати церковне майно...).

<p>не залишу, але тільки про неї старанно дбатиму, ані не буду переселюватися на іншу парохію чи до іншої єпархії без пастирського на це благословення.</p>	
<p>8. (Тут поставлюваний кладе свою праву руку на св. Євангелію): На це все я свідомо присягаю, так мені поможи, Господи Боже, в Тройці Святій єдиний, і ця свята Євангелія.</p>	<p>(Тут поставлюваний кладе свою праву руку на святе Євангеліє): Це все я свідомо присягаю, так мені поможи, Господи Боже, в Тройці Святій єдиний, і це святе Євангеліє⁴¹.</p>
<p>9.</p>	<p>_____</p> <p>(дата) (ім'я, прізвище пресвітера) Підпис⁴²</p>

Висновок

Постанови Патріаршого синоду єпископів УГКЦ, що відбувся у Львові-Брюховичах, 2-9 вересня 2008 р., визначили серед пріоритетів діяльності Патріаршої літургійної комісії опрацювання деяких богослужбових книг⁴³, серед них і Архиєритикону, тому

⁴¹ В присязі на Євангелії змінено тільки мовну помилку. Дивись церковно-слов'янський текст: *Службникъ Святителскій*, Львів 1886. с. 51; *Архієратиконъ или Службникъ Святительскій*. Римъ 1942, с. 246.

⁴² При рукоположенні священика формуляр акту визнання віри і присяги має бути видрукований і має бути підписаний ним особисто, як історично-юридичний документ, важливий для історії Церкви.

свої пропозиції щодо акту визнання віри і присяги у чині рукоположення пресвітера адресує сьогодні літургійній комісії УГКЦ, яка має підготувати нове видання Архиєратикону. Слід також зазначити, що весь чин рукоположення пресвітера в «Архиєратиконі, або Святительському Служебнику», виданому Синодом УКЦ 1988 р., що його уживає УГКЦ в даний час, за структурою (а саме, в рубриках) і за мовною редакцією відрізняється від аналогічного чину в УПЦ МП (і УПЦ КП⁴⁴), тому вартувало би врахувати цю проблему при підготовці нового видання Архиєратикону і мінімізувати ці відмінності⁴⁵.

Анотація

Висвітлено розуміння акту визнання віри і присяги у чині рукоположення пресвітера УГКЦ упродовж історії, представлено історію походження цього додатка, а також подано власні пропозиції автора щодо його використання при виданні нового Архиєратикону УГКЦ.

---

⁴³ А саме: Псалтиря, Требника, Часослова (незмінні частини), Святкової Мінеї, Святкового Октоїху, Великопісної та Квітної Трійді (головні відправи), Служебника з Літургіями Івана Золотоустого, Василя Великого та Напередосвячених Дарів, Архиєратикону. (Див. *Постанови Патріаршого Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, що відбувся у Львові-Брюховичах*, від 2 до 9 вересня 2008 року Божого // <<http://ugcc.org.ua/252.0.html>> (веб-сторінка Українська Греко-Католицька Церква, перекл. 1 травня 2012).

⁴⁴ Чин УПЦ КП у своїй структурі однаковий із чином УПЦ МП.

⁴⁵ Канон 668 Кодексу Канонів Східних Церков, посилаючись на кан. 657, вказує компетентну владу щодо регулювання прилюдних богослужінь. У патріарших Церквах такі повноваження належить Патріархові за згодою Синоду Єпископів. Також зазначено, що усе, про що мовиться у загальному праві про патріарші Церкви, стосується, згідно кан. 152 Кодексу Канонів Східних Церков, також і верховно-архиепископських Церков.

Petro SABAT

**History and Theology of the Proclamation of Faith
and Oath at the Chirotony of Presbyter in UGCC**

The author discusses the act of proclamation of faith and oath at the chirotony of presbyter in UGCC as it was practiced in the past. In addition, the genesis of this addendum is illustrated. The author also presents his personal propositions of its use for the new edition of Archieratikon of UGCC.

μέτρον

ЖУРНАЛ

з Єκκλєзіολογії і Цєркoвнoгo Пραβα

№ 9

Львів 2012